

Ny statlig frivillighetspolitikk

Innspillene i dette utdypningsnotatet dreier seg om de virkemidler KUD eller andre departement kan påvirke eller ta i bruk for å sørge for gode rammevilkår for organisasjoner i Norge, med hovedfokus på fremtidig finansiering av sektoren.

I prosessen med å utarbeide notatet har vi kvalitetssikret våre punkter med partnere for å underbygge våre ønsker, drømmer og ideer om endring med fagpersoners ekspertise i bunnen.

Frivillighet Norge har stadig sine kampsaker: momskompensasjon og skattefradrag, som vi mener de ivaretar utmerket på måte. De nevnes i dette notatet for å bekrefte vår støtte, ikke for å overta deres kampsaker.

Hovedelementer etterspurt fra KUD i mail

1. Hvordan bør situasjonen være?
2. Hvordan må lovverket endres for å oppnå dette?
3. Hvordan kan staten legge til rette for innovasjon?
4. Samarbeid mellom næringsliv og frivilligheten?

1. Hvordan bør situasjonen være?

Definisjoner som er gjenkjennbare for de som jobber i bransjen og de som skal samhandle med dem er viktig. Derfor er vårt første innspill å vurdere hvordan bransjen omtales.

Frivillighet Norge definerer en frivillig organisasjon som en sammenslutning av personer eller virksomheter som driver frivillig virke på ikke-fortjenestebasert og ikke-offentlig basis.

Frivillig sektor omfattes av idrett, kultur og organisasjoner. Vår kunnskap er sterkest på feltet organisasjoner. Derfor er dette utdypningsnotatet i hovedsak i hovedsak rettet inn mot det som dreier seg om dem og deres fremtid.

Historisk sett heter sektoren frivillig sektor i Norge. Begrepet er utydelig for mange. Ellers i verden kalles sektoren «sivil society», «third sector» «social impact sector». Disse engelske begrepene omfatter Sosiale virksomheter, Sosiale entreprenører og Organisasjoner. Tiden er etter vårt syn moden for nye definisjoner av sektoren. Idrett og Kultur taler for seg, men den andelen som omfatter organisasjoner som utfører et samfunnsoppdrag eller bidrar til samfunnsinnovasjon bør omtales som det. Feltet som vi jobber med bør løftes som en bidragsyter til å løfte, løse eller innovere.

Begrep som av og til benyttes om sektoren når frivillig sektor ikke er dekkende er samlet nedenfor

- Ideell sektor
- 3. sektor
- Humanitære organisasjoner

Tillit/omdømme

Norske organisasjoner har et godt omdømme. Dette skyldes flere ting, men vi velger å trekke frem vårt arbeid med utvikling, opplæring og implementering av Bransjenorm og etiske retningslinjer som en viktig del av dette.

De siste års utvikling av overvåkingen av antall klager mottatt av Forbrukerombudet viser også at det er lite klager på vår bransje. Totale klager har ligget på 28 – 35 de siste 5 årene, altså omtrent en klage hver 14. dag på alt innsamlingsarbeid i regi av organisasjonene.

Økningen prosentvis i innsamlede midler øker mer enn den økonomiske veksten ellers i Norge. Dette er tatt fra Deloitte rapporten som per i dag er den eneste kilde til uttak av tall innen innsamling i Norge med unntak av Satelittregnskapet fra SSB.

Ideelt sett ønsker vi jevnlig å kartlegge både innsamlede midler, folks holdninger og trender. Bransjen har til nå fremstått som fragmentert og uten fokus på fellesskapets kraft. Disse rapportene støtter vi oss til i dag:

- Deloitte rapporten
- SSB; Satelittregnskapet
- Institutt for samfunnsforskning
- Posten Bring

I 2017 ble de første fellesaktivitetene i regi av Norges Innsamlingsråd satt i gang. Felleskampanjer og undersøkelser skaper fellesskapsfølelse og tilhørighet. Dette vil skape en felles forståelse av god og riktig kompetanse og kvalitet i innsamlingsarbeidet.

Kompetanse

Norges Innsamlingsråd jobber for at ideelle organisasjoner anerkjennes og utvikles som profesjonelle kunnskapsbedrifter.

Medarbeidere i sektoren har behov for ny kompetanse innen virkemidler og verktøy, kunnskap om næringslivet, målgruppetenkning og digitalisering med mer.

Kompetansebedrifter kjennetegnes av at kunnskapsmedarbeiderne er med i problemløsningen. Derfor blir motivasjon, retning og verdier like viktig som oppgavefokusering, styring og formell autoritet. Dette setter også krav til ledelse og organisasjonsutvikling.

Tilbakemelding fra våre medlemmer er at de synes det er krevende med folks holdninger til administrasjonsprosent. De færreste har frivillige som jobber administrativt. Faktisk er det en andel av våre medlemmer som ikke har frivillige i det hele tatt. Dermed blir det utgifter til lønn og andre administrative kostnader. I og med at det er nå Kulturdepartement skal forme nye retningslinjer for den statlige frivillighetspolitikken tror vi at vi trenger styrkende statlig politikk hvor det fremheves at det i et langsiktig perspektiv er lønnsomt med gode fagfolk (administrasjon) og at det må gis anledning til å investere i organisasjonsutvikling, kompetanseheving og nye digitale verktøy.

Kvalitet og kontroll

Bransjen er selvregulerende og er selv ansvarlig for å følge norsk lov og et etisk forsvarlig rammeverk på en slik måte at tilliten bevares hos norske givere. Bransjen tar selv ansvar for å utvikle, revidere og implementere bransjenorm og etisk regelverk gjennom utviklingsarbeid i Norges Innsamlingsråd. Kunnskapen dette gir er forebyggende for svak kvalitet i innsamlingsarbeidet. Transparens er annet et bærende element i forhold til det å beholde tillit og for videreutvikling av kvaliteten i innsamlingsarbeidet.

Spørsmålet som må utredes er hvordan sikre transparens uten at det oppleves som regulering og overvåkning og i strid med regjeringens anerkjennelse av frivillighetens selvstendige stilling i samfunnet.

Den eneste rene kontrollfunksjonen av norske innsamlingsorganisasjoner ivaretas av Innsamlingskontrollen, men da kun av de som er medlem – eller de som blir innrapportert for å utvise dårlig innsamlingskikk.

Innsamlingskontrollen er en verdsatt instans av mange, men er også omdiskutert da eksponeringen av prosentsatsene: innsamlings-, administrasjons- og formålsprosent har ført til betydelig fokus på lønninger og driftskostnader i norske administrasjoner. Vi er for transparens og synliggjøring av regnskapstall, men mener at det er på tide med nytt fokus på hva organisasjonene blir målt på. Ofte er innsamlingsorganisasjoner langt mer transparente enn andre bransjer i frivillig sektor. (ikke sette deler av frivilligheten opp mot hverandre)

Vi ønsker at det fremover skal fokuseres på effekt av arbeidet som gjøres som resultat av innsamlede midler.

Tilleggsinfo: Norges Innsamlingsråd gjennomførte en tilleggsundersøkelse til Frivillighet Norges årlige undersøkelse i 2016 med spørsmål om tillit til innsamlingsorganisasjoner. Undersøkelsen viste at publikum generelt har høy tillit til frivillige organisasjoner, noe som også bekreftes av den årlige omdømmerapporten fra Ipsos. Men samtidig viste den at en betydelig andel mener at «alt går til administrasjon».

Forslag virkemidler:

- Vi forslår en grundig prosess på definisjoner når det nå skal etableres en ny statlig frivillighetspolitikk. I denne prosessen bør det legges til grunn hvem som for eksempel skal omtales som frivilligheten, hvem som omtales som tjenesteleverandører, bistandsorganisasjoner mm. Det kan vurderes om Institutt for samfunnsforskning kan ta en

koordinerende og rådgivende rolle i denne prosessen, siden de har betydelig erfaring og kunnskap om internasjonal kategorisering av vår sektor. Arbeidet med å finne et dekkende navn på sektoren kan ledes av Institutt for Samfunnsforskning i samarbeid med organisasjonene selv.

- Avgrensningen mellom regelverk mellom organisasjoner, idrett og kultur er også viktig å ta tak i. Per i dag er det svært forskjellig regelverk på tvers i sektoren dersom de fortsatt skal ligge i samme sektor.
- Måling av samfunnseffekt (Social Impact Measurement): Det å måle et samfunnsoppdrag kan være mange forskjellige ting, og er avhengig av hvilket oppdrag man har. Det som er det vanlige å måle på er å telle antall man når med sitt oppdrag. Men det man må gjøre i tillegg er å spørre om det er godt nok løst. I de fleste tilfeller dreier et samfunnsoppdrag seg om å skape endring – når det er tilfelle må man så definere hvilken endring man ønsker å oppnå.

Som et enkelt eksempel kan vi bruke det å hindre nye malariatilfeller. En effektiv måte å gjøre dette på er å bruke myggnett når man sover. Så gitt at man bestemmer seg for å gjøre noe med dette så si at man samler inn penger og får nok til å kjøpe 5.000 myggnett. Så er spørsmålet: Har vi da løst problemet? Det som er det viktige er å fortsette å lete etter det som er effekten – det er den vi er ute etter. Det å telle antall nett, antall mennesker som bruker det er en indikasjon på at vi er på rett spor – men det endelige svaret ligger i effekten, som i dette tilfellet er en nedgang av nye malaria syke.

<http://whatworks.org.nz/frameworks-approaches/logic-model/>

- Et godt norsk verktøy som er utviklet av DNV GL i samarbeid med Kronprinsparets fond er et godt eksempel på hvordan det kan beregnes effekt av investerte kroner.

<file:///C:/Users/Siri/Downloads/Samfunns%C3%B8konomisk%20analyse%20KPP%20Fond%202017%20v1.2.pdf>

2. Hvordan må lovverket endres for å oppnå dette?

Markedsføringsloven

Markedsføringsloven er fra 01.01.18 endret i henhold til ønsker fra medlemsorganisasjonene i Norges Innsamlingsråd. Det betyr at den gjeldende lov er funksjonell per dags dato.

Samhandling med Forbrukertilsynet og Datatilsynet

Norges Innsamlingsråd har i over ti år samhandlet med Forbrukerombudet (nå Forbrukertilsynet) Samhandlingen har bestått i årlige møter samt oversendelse av kopi av klager fra givere. Statistikken viser at klagen har de siste 7 årene har ligget på 30 – 35 klager totalt på vår medlemsmasse. Ved oppstart lå antall årlige klager på flere hundre. Dessverre

har ansvarlig kontakt i Forbrukertilsynet sagt opp denne avtalen grunnet manglende ressurser. Dette samarbeidet har vært avgjørende viktig for å øke kvaliteten på innsamlingsarbeidet og redusere antall klager fordi det har gitt oss direkte tilbakemeldinger fra publikum og mulighet til å jobbe sammen med de som har mottatt mange klager om hvordan de kan bli flinkere i sitt innsamlingsarbeid. Det er derfor høyt prioritert for oss å få til et godt samarbeid med Forbrukertilsynet også i årene fremover.

Etter innføring av GDPR-forordningen i 2018 vil samarbeid med Datatilsynet blir viktig for å sikre at personvernet blir godt ivarettatt av organisasjonene i deres innsamlingsarbeid.

Finanslovgivning

Ved noen anledninger har norsk Finanslovgivning satt begrensninger for utvikling av verktøy som for eksempel Vipps. Der har Finanslovgivningen blitt fortolket av DNB på en måte som har satt begrensninger for hvem som «eier» giverrelasjonen der Vipps benyttes som verktøy.

DNB vil ikke at deres kunder/brukere skal oppfatte at de bidrar til utilbørlig påtrengende kontakt med tredje part ved bruk av Vipps. Utfordringen har dermed ligget i at organisasjonene som har benyttet Vipps ikke får anledning til å hverken takke eller følge opp slik at de kan konvertere engangsdonasjoner til fastgivere.

FB donations testes ut i dag av mange norske organisasjoner og er en direkte konkurrent til Vipps. Dette verktøyet er ekstremt brukervennlig og kombinerer flere verktøy. I tiden fremover venter vi at giganter som Google og Apple vil utvikle betalingsløsninger som kan bli så enkle for brukerne at det kan bli en stor kanal for innsamling av frivillige gaver i årene fremover. Det er viktig at finanslovgivningen både sørger for trygghet for betalinger og at givere og organisasjoner kan bruke nye løsninger etter hvert som de utvikles.

Regnskapslov

Det foreligger i dag en innstilling på ny regnskapslov. I innstillingen uttrykkes det ønske om forenkling. Tilbakemeldingene er at det vil ta tid å få denne vedtatt. Forhåpentligvis i løpet av 2018.

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2017-2018/inns-201718-046l/#m1>

Vi ønsker oss lettere tilgang til statistikker og muligheter for utdrag av Brønnøysundregistrene eller annet relevant register. Det vil forenkle innsamling av tall til Deloitte rapporten og gi oss bedre oversikt over de totale tallene for innsamling. (det trekker i retning av mer rapportering for organisasjoner generelt). Et annet forhold er at det er spørsmål hvilke systemer offentlige myndigheter har og tilgjengeliggjøring av disse og opplysninger som allerede er innsamlet. Dette burde være mulig i den nye digitale verden.

Nye rapporteringsformer for organisasjonene:

Det bør tilrettelegges for synlighet av nøkkeltall digitalt i en egen database med uttrekk fra Brønnøysundregistrene/Frivillighetsregisteret i forbindelse med forenklingsprinsippet knyttet til den nye regnskapsloven. Dette kan utvikles i forbindelse med ny regnskapsstandard for sektoren. Ny standard for ideelle organisasjoner er på vent til avklaring knyttet til lover/regler for øvrige selskaper.

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2017-2018/inns-201718-046l/#m1>

I et søk om muligheten for å ta ut statistikker og tall har vi kartlagt muligheten for å ta ut tall fra Brønnøysund på bakgrunn av elementene i det aktivitetsbaserte regnskapet som er obligatorisk for ideelle organisasjoner. Det er ikke så lett som man skulle tro. Det myndighetene krever av organisasjonene er aktivitetsregnskap som nevnt i: «Forskrift til lov om register for frivillig virksomhet» og «God regnskapsskikk for ideelle organisasjoner»

https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2008-10-15-1214#KAPITTEL_6

<http://wpstatic.idium.no/www.regnskapsstiftelsen.no/2014/11/2008-NRSF-God-regnskapsskikk-for-ideelle-organisasjoner-med-vedlegg-2008-november.pdf>

Utfordringen er at dette aktivitetsregnskapet kun legges ved innrapportering til Brønnøysund. Organisasjonene må rapportere inn i ordinært skjema hvilket gjør det umulig å ta ut statistikker om hvor mye som samles inn totalt i Norge. Dette gjør det også vanskeligere å følge med i svingningene ved økning/nedgang i organisasjonenes inntjening – og hva pengene går til.

Gaver, mva og skatt

Fradragsrett for gaver er i dag begrenset til kr 40 000, noe som i forhold til de fleste privatpersoner vil være tilstrekkelig. For bedrifter og andre innen næringslivet som ønsker å bidra med noe mer omfattende, er denne grensen imidlertid for lav. De frivillige organisasjonene vil trolig kunne nyte godt av mer støtte fra næringslivet dersom det var mulighet for fradrag for større beløp. Det kan være vanskelig å oppnå støtte fra næringslivet når det må tas av beskattede midler. Det samlede utlegg blir for høyt for mange bedrifter slik at de avslår eller vegrer seg for å bidra. En mulighet kan være at beløpsgrensen heves for næringsdrivende. Grensen for gaver må etter vårt syn ses i sammenheng med eventuelle andre utvidede muligheter for næringslivet til å støtte de frivillige organisasjonene.

Sponsing er et begrep med noe usikkert innhold. Tradisjonelt er det bare sponsing i form av kjøp av markedsføringstjenester som gir fradragsrett for næringslivets aktører. Alt øvrig sponsorbidrag må behandles som gave uten fradragsrett. Dersom det hadde blitt åpnet for at bedrifter og andre av næringslivets aktører fikk mulighet til med fradragsrett å gi bidrag til eller bidra til finansiering av frivillige organisasjoner uten at fradragsretten var knyttet opp mot en nær tilknytning til bidragsgivers næringsvirksomhet, vil det gi økede muligheter for de frivillige organisasjoner til å hente midler fra næringslivet.

En utvidet mulighet for fradrag ved å inngå avtaler til finansiering av humanitær virksomhet i regi av de frivillige organisasjonene, vil trolig ha stor betydning for de frivillige organisasjoners finansiering av sin virksomhet og gjøre det lettere for dem å skaffe seg samarbeidspartnere innen næringslivet. Samtidig vil næringslivets aktører i større grad kunne bli gitt mulighet til å vise samfunnsansvar og bidra til humanitære tiltak.

Etter merverdiavgiftsloven § 6-19 nr 1 er tjenester som ytes vederlagsfritt på veldedig grunnlag fritatt for uttaksmerverdiavgift på avgiftspliktig givers hånd. Det er ingen øvre

grense for de avgiftspliktige tjenester mht til f.eks timebruk og overfor hvilket rettssubjekt tjenestene leveres så lenge tjenestene leveres på veldedig grunnlag.

Etter Merverdiavgiftslovens § 6-19 nr 3 er varer og tjenester som leveres vederlagsfritt til frivillige organisasjoner som ledd i en nødhjelpsaksjon i tilknytting til en naturkatastrofe fritatt for merverdiavgift. Mottaker må være en frivillig organisasjon. Det kan reises spørsmål om ikke ordningen for fritaket på uttaksmerverdiavgift for nødhjelp bør kunne utvides til andre mottakere av nødhjelp til bruk i Norge f.eks. ved nasjonale redningsaksjoner i forbindelse med en naturkatastrofe som flom, oversvømmelse, ras mv. Det er ingen beløpsgrense for fritaket.

Etter merverdiavgiftsloven § 8-3 foreligger det fradrag for inngående merverdiavgift for avgiftspliktig virksomhet for gaver og varer til utdeling i reklameøyemed når verdien av den enkelte vareenhet som gis som gave ikke er ubetydelig, dvs NOK 100 inklusive merverdiavgift. Hvis verdien er over NOK 100 inklusive merverdiavgift, foreligger det ikke fradrag for merverdiavgift ved anskaffelsen eller uttak fra egen varebeholdning fra givers hånd hvis ikke unntakene i merverdiavgiftsloven § 6-19 kommer til anvendelse. Se også her merverdiavgiftsloven § 3-23 hvor det fremkommer at det skal beregnes merverdiavgift ved utdeling av varer dersom verdien ikke er bagatellmessig, dvs under NOK 100 inklusive merverdiavgift. Beløpsgrensen har stått uendret siden 1985. Beløpet bør vurderes økt.

Forslag til virkemidler

- Det kreves ingen lovendring for å gjenoppta denne praksisen med dialog med Forbrukertilsynet, men vi ønsker en anmodning fra det rette departement for gjenopptakelse. Dette er et godt eksempel på et vellykket trepartssamarbeid som sikrer kvalitetsfokus.
- Den nye regnskapsloven er fortsatt under utredning. Det er fortsatt mulig å påvirke. Både den overordnede – men også bransjespesifikk utvikling. Vi foreslår at avrapporteringen i Brønnøysund gjøres lik den regnskapsstandarden som allerede etterfølges. Det gjør jobben enklere for organisasjonene og for eventuelle uttak av tall og rapporter.
- Det finnes noen få eksempler på aktører som bidrar allerede innen sponing/samarbeid med organisasjoner, uten nye skattefradragordningene. OBOS har nylig vedtatt at de vil dele ut inntil 10% av sitt overskudd til aktivitet «mellom husene» i sine områder. I 2017 ga de 117 millioner tilbake i form av arrangement, sponsoravtaler eller gaver. Dette er et eksempel til etterlevelse.
- I forhold til skattefradrag bør begrensningen på kr. 40 000,- for fradrag for skatt økes betydelig .
- I de nye retningslinjene for den statlige frivillighetspolitikken ber vi Kulturdepartementet gjennom sin kommunikasjon og ny lovgivning styrke publikums

holdninger til at det er lønnsomt og nødvendig med gode fagfolk/administrasjon i organisasjonene.

3. Hvordan kan staten legge til rett for innovasjon?

Investeringsmidler

Innovasjon Norges virkemiddelapparat tilgjengeliggjøres for en rekke næringer, men i liten grad vår sektor. Flere av løsningene som de tilbyr kunne passe for utvikling av våre medlemsorganisasjoner. De har mange forskjellige løsninger som Såkornmidler, Omstillingsmidler og diverse nyoppstartede støtteordninger for Kultur næringer og oppstartsbedrifter som er svært relevante for våre medlemmer.

Samhandling bransjespesifikk innovasjon/utvikling

<http://www.innovasjon Norge.no/no/Bygg-en-bedrift/klynger-og-bedriftsutvikling-2/NCE-programmet/>

Investeringsmidler til nytenkning og omstilling

<http://www.innovasjon Norge.no/no/Bygg-en-bedrift/klynger-og-bedriftsutvikling-2/klynger-og-bedriftsnettverk/omstillingsmotoren-utlysning-2017/>

Ny teknologi innenfor for eksempel digitalisering og bioteknologi åpner også opp for radikalt nye muligheter. Alt dette fører til behov for store omstillinger i norsk økonomi og dermed også norske organisasjoner. Hver utfordring representerer store markeder. Hvis norsk næringsliv kan være med på å erobre disse markedene, vil de være med på å erstatte noen av de tapte olje- og gassinntektene, samtidig som de er med på å løse noen av verdens største problemer. <http://www.innovasjon Norge.no/no/mulighetsområder/>

Bransjens innovasjon og investeringsvilje/evne blir av Abelia sammenliknet med offentlig sektor da vi i stor grad blir målt på administrasjonskostnader. Fokus på innsamlingsprosent og manglende økonomisk kraft til investering i nye digitale virkemidler er til dels lammende.

De henviser til rapport om investeringer og gevinstrealisering, endrede kompetansebehov, og informasjon og viser til en rapport fra Telenor som kan være relevant for å synliggjøre konsekvensen av manglende investering i digitalisering.

Investeringer og gevinstrealisering

Manglende investeringer i oppgradering og utskifting av systemer har en rekke betydelige konsekvenser. Det gir økte sårbarhets- og sikkerhetsutfordringer, det gir økt risiko i driftsstabilitet, redusert opplevd brukervennlighet og kostnadene for å drifte systemene blir stadig høyere relatert til ny tilgjengelig teknologi. I tillegg blir det også mer krevende å koble moderne systemer på de gamle. Lysne-utvalgets NOU om digital sårbarhet påpeker at teknologiarven og for gammel teknologi utgjør en sikkerhetsrisiko. Det er liten grunn til å tro at situasjonen for frivillig sektor er annerledes.

Endrede kompetansebehov

Norge er avhengig av ny kunnskap for å løse de store samfunnsutfordringene. Teknologi er en forutsetning for innovasjon og fornying på alle samfunnsområder. Derfor er vår evne til å

utnytte digitale verktøy avgjørende for om vi får til omstilling, nye tjenester og utvikling av nye fremtids- og eksportrettede næringer. Endrede kompetansebehov gjelder alle i alle bransjer, og grunnlaget for å lykkes skapes gjennom en høyt utdannet befolkning med relevant fagkompetanse.

Tanken er at det kan trekkes koblinger fra makroperspektivet inn til frivilligheten. Altså; dersom IKT-investeringer står for ca 50% av norsk produktivitsvekst – betyr det at de som ikke investerer tilstrekkelig i IKT/digitalisering ikke vil oppleve samme produktivitsvekst som øvrige deler av landet. Frivilligheten kan altså få mer ut av midlene de bruker internt:

Telenor rapport:

Rapport med produktivitsbidraget fra IKT + IKT investeringer:

<https://www.telenor.no/om/teknologi-norge/Vekstbidrag-fra-IKT.jsp>

Rapport på digitalisering som tematikk:

https://www.telenor.no/Images/STN%202017_tcm94-309943.pdf

For innsamlingsarbeid spesielt, er det mye som tyder på at vi står foran en rask og gjennomgripende forandring ved de nye digitale muligheter som finnes. I dag anslår vi at om lag ti prosent av innsamlede midler kommer fra digitale medier. Med de nye muligheter som er under utvikling, kan dette bildet blir radikalt endret om få år. Digital innsamling har også den egenskap at giverne selv deltar i innsamlingsarbeidet ved å dele et budskap uten kostnad for organisasjonen og på den måten bidra både til økt innsamlingsinntekt og lavere kostnader.

Utviklingen vil gå ekstra raskt fordi det særlig er godt voksne og eldre mennesker som er de store giverne. Slik vil det nok også være i fremtiden, men forskjellen er at de at «de nye eldre» er godt vant med digitale medier. Etter hvert som de «analoge eldre» dør ut opplever våre medlemsorganisasjoner at «de nye eldre» fortrekker kommunikasjon gjennom digitale løsninger. De som ikke har kompetanse og ressurser til å digitalisere sitt arbeid trenger hjelp til å møte den nærmeste fremtiden hvis de skal klare å samle inn midler til å lykkes i sitt arbeid.

Frie midler/Prosjektmidler

Norges Innsamlingsråd har i tidligere brev til KUD gitt innspill om at det er viktig at våre medlemsorganisasjoner har mulighet til å søke frie midler. Tilbakemelding fra medlemmene er at det i mange tilfeller kun kan søkes om midler som er øremerket prosjekt. Prosjektene som det er utlyst midler til er ofte ikke det de selv ville valgt å prioritere dersom de hadde valget. Dermed blir det nærmest å anse som et oppdrag fra/for det offentlige der det finnes en mindre inntjening for organisasjonen, eller at det dekker deler av lønnen til en medarbeider som ellers jobber med andre ting.

Stiftelser

Norske stiftelser sitter på verdier som tilsvarer 162 milliarder kroner. De største stiftelsene deler i dag ut 150 – 200 millioner kroner per år til egendefinerte formål. Svært mange av stiftelsene deler kun ut til formål som dreier seg om barn og unge. De fleste er tydelige på at de ikke støtter drift, og at de ikke skal overta det offentlige ansvar. Dette er imidlertid en sannhet med modifikasjoner. Noen stiftelser samhandler med bydeler eller områder for å kunne jobbe mer aktivt med barnefattigdom i korrelasjon med drop-outs fra skolen, manglende svømmekunnskap og manglende fysisk aktivitet. Disse prosjektene gir svært gode resultater. Disse resultatene dokumenteres av noen av stiftelsene.

<https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/artikler-og-publikasjoner/verdier-for-162-milliarder-i-norske-stiftelser>

Norske stiftelser tilfører i henhold til den siste registrerte undersøkelse i 2012 samfunnet vesentlig mer penger enn tidligere antatt. Temaundersøkelsen 2012 viser at det de siste årene er utdelt omtrent tre milliarder kroner i året til ulike formål. Tallene for 2009 er omkring to og en halv gang mer enn en tidligere undersøkelse har konkludert med. Disse tallene er nå litt gamle, men vi vet de øker.

<https://lottstift.no/wp-content/uploads/2015/12/Pengeutdeling-i-norske-stiftelser-temarapport-des2012.pdf>

Funnene i undersøkelsen viser at norske stiftelser de siste tre årene har delt ut følgende summer:

- 2,7 milliarder kroner i 2009
- 3,2 milliarder kroner i 2010
- 3,0 milliarder kroner i 2011

Undersøkelsen viser at vel 3 500 av landets nåværende 7 612 stiftelser har som formål å dele ut penger. Utdanning og sosiale formål er de sektorene som flest stiftelser deler ut penger til. Forskning er den sektoren som de siste årene har fått tilført mest penger fra norske stiftelser, men utdanning, kultur og sosiale formål er også store mottagere av penger fra stiftelsene.

Oppdaterte tall 2017:

- 6814 registrerte stiftelser
- 160 mrd i egenkapital

Crowdfunding

Finans Norge har gitt innspill til Finansdepartementet om at de ønsker å regulere Crowdfunding i Norge. I den forbindelse har vi vært i dialog både med Finans Norge og Finansdepartementet.

DONASJONSBASERT FOLKEFINANSIERING er deres begrep for Crowdfunding/peer to peer fundraising.

Finansdepartementet har allerede har valgt å holde dette utenfor eventuelle reguleringer slik vi leser deres tilbakemelding:

Donasjonsbasert og belønningsbasert folkefinansiering har ikke direkte sider til lovregulert finansiell virksomhet. Denne formen for folkefinansiering faller derfor utenfor Finansdepartementets ansvarsområde. Donasjonsbasert folkefinansiering er av Finansdepartementet ikke tenkt regulert, men det mangler et vedtak på dette.

Forslag til virkemidler

- Investeringsmidler er viktig for at norske organisasjoner skal kunne investere i digitalisering og andre virkemidler som gir fremtidig effektivisering og løft. Det finnes gode virkemidler som også kan tas i bruk for vår sektor. Noen av de kan vi hente inspirasjon til i ovennevnte punkter fra Innovasjon Norges nettsider. Noen av disse kan organiseres til å omfatte:
 - Matching «Vi tar vår andel – så tar KUD (andre?) den andre halvdel.
 - Driftsmidler
 - Investeringsmidler/prosjektmidler
 - Omstillingshjelp
 - Tilrettelegging av bevilgninger til innovasjon for frivillige organisasjoner?
- Vi ønsker midler til et kompetanseløft for innsamlingsmedarbeidere i Norge. Det vil bidra til en innsamling som er mer kostnadseffektiv og samtidig gir bedre giveropplevelser og vil engasjerer flere nordmenn i å bidra til frivillig sektor – samtidig vil det vil sette organisasjonene bedre i stand til å møte de nye krav som fremtiden vil bringe ikke minst med tanke på digitalisering av innsamlingsarbeidet.
- Tildeling av frie midler er direkte mangelvare. I høringsnotat fra sommeren 2017 presiserer vi betydningen av muligheten for å søke om frie midler. Utlysning av prosjektmidler gir ofte støtte til aktiviteter som organisasjonene selv ikke ville valgt å igangsette. La organisasjonene få støtte til det de ut i fra sin fagkunnskap mener er riktig å satse på. Vi anbefaler også en ramme på tre år for støtte da det tar tid å fremskaffe resultater på prosjekt.
- Norske stiftelser deler ut flere 100 millioner kroner hvert år. Kan det offentlige invitere dem til å tenke samhandling med ideelle organisasjoner?
- Donasjonsbasert finansiering (Crowdfunding/peer to peer fundraising) holdes per definisjon formelt utenfor regulering av Finansdepartementet. Dette bør nedfelles offisielt slik at det ikke blir spørsmål om hvorfor dette er unnlatt regulering i etterkant.

4. Samarbeid mellom næringsliv og frivilligheten

I henhold til FNs Bærekraftsmål nr 17 «Samarbeid om å nå målene» er partnerskap og samhandling grundig omtalt. Norges Innsamlingsråd har i sitt arbeid hentet inspirasjon fra disse og satt som mål å følge anmodningen om å skape sterke partnerskap.

«For å lykkes med bærekraftsmålene trengs det nye og sterke partnerskap. Myndigheter, næringslivet og sivilsamfunnet må samarbeide for å oppnå bærekraftig utvikling. Bærekraftsmålene skal fungere som en felles, global retning og prioritert innsats de neste 15 årene. Erfaring fra Tusenårsmålene viser at denne typen målrettet innsats virker.»

<https://www.fn.no/Om-FN/FNs-baerekraftsmaal>

Vi samhandler først og fremst med medlemmene. Ved å kjøre årlige medlemsundersøkelser hvor vi kartlegger områder de ønsker at vi skal jobbe mer med i forhold til utviklingsarbeid eller tilrettelegge kompetanseutvikling på. Mye av utviklingsarbeidet skjer i arbeidsutvalg der vi per dags dato har 48 deltakere med. I noen av disse arbeidsutvalgene har vi også med representanter fra leverandørmedlemmene.

Leverandørmedlemmer er et utvalg av leverandører som har spesialisert seg på leveranser av software, CRM-løsninger, SMS-løsninger, regnskapssystemer mm. De som får bli medlem må uttrykke et ønske om å bidra til å utvikle bransjen ved å dele av sin kompetanse og invitere inn i sin forretningsutvikling. Dette har gitt resultater som har gitt bedre tilpassede CRM-systemer for mindre organisasjoner, samarbeid for å nå nye målgrupper, billigere sms-løsninger, tilpassede nye produkter fra VIPPS mm. Disse trepartssamarbeidene øker den gjensidige forståelsen mellom organisasjonene og næringslivspartneren.

Næringslivssamarbeid

Samarbeid med organisasjon og representant fra næringslivet kan gi fantastiske resultater. Utfordringen er at næringslivsaktører i større grad har mindre budsjetter til å gi penger og mange organisasjoner innrømmer at det er det de trenger. Det å jobbe med kompetanseoverføring uten et element av økonomisk tilførsel er krevende og ikke alltid verdt å gå inn på. Det er likevel gode eksempler på at aktører fra næringslivet gir begge deler til tross for en trend som viser et ønske om å gi tid og kompetanse istedenfor penger

Kompetanseoverføring

Accenture og Plan har over tid hatt et tett samarbeid hvor kompetanseoverføring er hjørnesteinen i deres felles satsning. Accenture bruker sitt utviklingsprogram direkte inn i programmene til Plan. Plan får da hjelp til å sette opp mindre entreprenørskapsbedrifter slik at den støtten de gir unge mennesker blir bærekraftig. Her gis det både penger, kompetanse og innsikt til Plans program og utvikling.

Interessen Accenture viser NGOs fører også til at de benytter de grep de normalt gjennomfører når de går inn på et nytt felt. De gjennomfører undersøkelser for å få innsikt til å kunne gi gode råd.

Accenture gjennomførte i 2016 en nordisk undersøkelse om status på digitalisering i nordisk basis på NGOs som de presenterte i 2017. Konklusjonen er at innenfor felt som innsamling/fundraising er det allerede digitalisert i stor grad, men resten av organisasjonen henger etter.

<https://www.accenture.com/no-en/insight-nordic-digitalngo>
<http://vedlegg.nho.no/download/MTAuMTExLjEzMS4xOTQ=/Accenture.pdf>

Produktutvikling

Erfaringen Norges Innsamlingsråd har med samarbeid med næringslivet er god. Det å bygge relasjoner til en bredde av aktører som utvikler produkter eller tjenester til våre medlemsorganisasjoner er lønnsømt. Lønnsomt i den forstand at forretningsutviklingen går raskere ved at de får tettere dialog når det er tilrettelagt for møteplasser hvor det utveksles ønsker og behov.

- DNB bidrar med å lage Norges største møteplass for bransjen ved å gjennomføre og betale for en årlig konferanse som Norges Innsamlingsråd og medlemmer fyller med faglig innhold.
- Deloitte bidrar pro bono med en rapport annethvert år som forteller oss om utviklingstall i bransjen
- Posten/Bring bidrar pro bono i 2018 med rapport om givers holdninger
- Vipps og utvikling av deres produkter er et godt eksempel på bruk av sluttbruker i forretningsutviklingen
- Winorg (leverandørmedlem) har etter tydelig formidling av mindre organisasjoners behov, utviklet et eget CRM-system for mindre organisasjoner. Dette er et system som kan utvides ved eventuell vekst
- Profundo bidro til å garantere for økonomien da vi startet opp med utdanningen slik at vi fikk en sertifisert utdanning på plass.
- Signatu er sammen med Norges Innsamlingsråd i ferd med å utvikle et verktøy for GDPR kontroll
- Puzzle har brukt sitt nettverk til å bidra til å lansere «Giving Tuesday» i Norge. Dette trepartssamarbeidet med Nordic Screens har gitt medlemsorganisasjonene verdifull læring om samhandling med influensere for å nå ut til en yngre målgruppe
- Oslo Philantropic Exchange er et initiativ som utvikles i disse dager med flere av våre medlemmer

Kvalitetssikring i dialog med

- Deloitte: Partner og Revisor Grete Elgåen, Advokat Knut P. Toftegaard, Advokat Erik Fredum
- Innovasjon Norge; Direktør Bård Strandheim, seniorrådgiver Christian Wolff-Skjelbred
- Abelia; Politisk rådgiver Ida Lindtveit Røse, Fagsjef for ikt og digitale næringer Kjetil Thorvik Brun
- Regnskap Norge; Hanne Opsahl, Politisk rådgiver
- Innsamlingskontrollen; Økonomiansvarlig Per Kristian Haugen, Daglig leder Børre Hagen
- Sparebankstiftelsen; Gavesjef Sissel Karlsen
- Norsk Tipping; Leder, samfunn og selskapsrelasjoner Sverre Berg Lutnæs, Sponsorsjef Linda Eng Strand, Rådgiver Selskapsprofilering og sponsorater Anne Helseth
- Norges Blindforbund; Innsamlingsleder Leif Wien Jensen

Dette notatet er en skisse på det administrasjonen og medlemmene i Norges Innsamlingsråd re
opptatt av å formidle til Kulturdepartementet i forbindelse med utvikling av nye rammer for statlig
frivillighetspolitikk.

Dersom noe er uklart, ta gjerne kontakt.

Med vennlig hilsen

Siri Nodland
Generalsekretær
Norges Innsamlingsråd